

## **Notatka z XIV spotkania Zespołu ds. Żeglugi na Odrze**

W dniu 6 grudnia br. w godz. 14.00-16.00 miało miejsce spotkanie Zespołu Żeglugi na Odrze przy Wojewodzie Dolnośląskim. Wśród zaproszonych gości znaleźli się przedstawiciele Bractwa Mokrego Pokładu działającego przy Stowarzyszeniu Absolwentów TŻŚ oraz reprezentanci KGHM z Głogowa. Tematy poruszane w ramach spotkania:

1. Dalsze losy basenu po Stoczni Zacisze.
2. Centrum logistyczne (port rzeczny) Wrocław czy okolica?
3. Nowe stałe miejsca dla jednostek muzealnych we Wrocławiu.
4. Pozostałe:
  - 4.1. Spotkanie z prof. Linde z Niemiec (Wyższa Szkoła Techniczna w Berlinie) ws. żeglugi na Odrze
  - 4.2. Porozumienie na rzecz Odry z dn. 16 listopada br.
  - 4.3. Zarządzenie Wojewody Dolnośląskiego o utworzeniu Zespołu ds. Żeglugi na Odrze.
  - 4.4. Głos ws. Odry p. Kubec z Czech.
  - 4.5. Propozycja ustanowienia roku 2019 Międzynarodowym Rokiem Rzeki Odry.
  - 4.6. Propozycja opracowania Encyklopedii rzeki Odry.

Przebieg spotkania:

### **1. Dalsze losy basenu po Stoczni Zacisze.**

Po przywitaniu przybyłych, Dyrektor Urzędu Żeglugi Śródlądowej Jan Pyś przedstawił pierwszy temat spotkania. W celu nakreślenia problemu, zwrócił uwagę na coraz częściej występujące sytuacje dot. akwenów wodnych niegdyś wykorzystywanych do celów żeglugowych, polegające na zmianie ich przeznaczenia i sprzedaży/dzierżawie ziem przyległych do akwenu, jak również ziem na których znajdują się te akweny podmiotom prywatnym. Co za tym idzie – we Wrocławiu zaczyna brakować miejsc przeznaczonych dla żeglugi. Jako przykład takich akwenów podał Osobowice I i jeziora Bajkał, które obecnie są wykorzystywane w celach rekreacyjnych.

Nawiązując do tematu spotkania, Dyrektor przypomniał obecnym, że kiedyś przy akwenu Zacisze istniała jedna z większych, na tamte czasy, stocznia odrzańska. Jednak obecnie teren ten najprawdopodobniej zostanie/został sprzedany deweloperowi. Nie wiadomo jeszcze co stanie się z akwenu Zacisze. Najprawdopodobniej zostanie on zasypany w celu wybudowania w tym miejscu budynków mieszkalnych. Tym samym Dyrektor zwrócił się do obecnych z prośbą o wspólne zastanowienie się w jaki sposób można odzyskać ten akwen i tym samym zapobiec jego likwidacji. Czy zdaniem obecnych UŻŚ, jako główny zainteresowany tym akwenu, powinien się zwrócić do firmy OT Logistic, jako najprawdopodobniej obecnego jeszcze właściciela tych terenów czy też do urzędu miasta, w celu zapobieżenia likwidacji tego akwenu? Dyrektor przypomniał również, że zgodnie z obecnie mającą miejsce reformą gospodarki wodnej, w wyniku nowo otrzymanych kompetencji, urzędy żeglugi będą zajmować się zarówno utrzymaniem dróg wodnych o szczególnym znaczeniu transportowym, jak również ich modernizacją (Odra jest zaliczana do tego rodzaju dróg wodnych). Tym samym konieczne jest pozyskanie akwenu, który będzie mógł zostać przeznaczony jako postojowisko dla jednostek pływających wykorzystywanych w celu realizacji nowych w/w zadań. Zdaniem Dyrektora teren byłego portu Zacisze byłby odpowiednim dla nich miejscem. Zwrócił się również do reprezentantów Koła Bractwo Mokrego

Pokładu o wyrażenie swojej opinii i wsparcie działań dot. terenu portu Zacisze (przede wszystkim akwenu).

Jako propozycję rozwiązania tego problemu jeden z przedstawicieli Bractwa zaproponował wykonanie ewidencji gruntów, zarówno samego akwenu, jak również terenów do niego przyległych. Tym samym uzyska się informacje, kto jest ich właścicielem i do kogo należy się zwracać w celu wyjaśnienia tejże sytuacji. Tym samym zwrócono uwagę na konieczność uszanowania prawa własności. Propozycja ta została poparta przez pozostałych uczestników spotkania.

W toku rozmów zwrócono również uwagę na brak zapisów dot. akwenu Zacisze w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Wrocławia. P. Misiak – koordynator ds rzek przedstawiciel Urzędu Miejskiego Wrocławia, zwrócił uwagę na konieczność wprowadzenia konkretnych zmian w studium, tak aby nie wykluczyć możliwości gospodarczego (pod względem śródlądowego transportu wodnego) wykorzystania tego terenu, a przynajmniej tak, aby możliwa działalność, jaka mogłaby być prowadzona na tym terenie, związana była z żeglugą śródlądową. Głos zabrał również p. Maryński – członek Rady Miejskiej Wrocławia, który przypomniał zebranych, że działania Zespołu powinny mieć na celu wskazanie jak można zwiększyć dostępność, nie tylko terenu portu Zacisze, ale również pozostałych akwenów, do celów transportu wodnego. Zwrócono również uwagę na konieczność poinformowania instytucji wydających decyzje administracyjne dot. zagospodarowania terenów przyległych do akwenów wodnych, które w przyszłości mogą być ponownie wykorzystywane w celach żeglugowych, o planowaniu w przyszłości wprowadzenia zmian w studium i planach miejscowych obejmujących te tereny. W trakcie dyskusji przypomniano również, że port Zacisze posiada unikatowy, na skalę europejską, suchy dok, co również przemawia za tym, aby nie likwidować akwenu Zacisze i nie przekazywać terenu portu podmiotom prywatnym.

### **Rekomendacja Zespołu:**

- Zespół Żeglugi na Odrze Wojewody Dolnośląskiego dostrzega zmniejszającą się w granicach m. Wrocławia liczbę potencjalnych miejsc na cele transportu rzeczno-żeglugowego. Wcześniej akweny i tereny przywodne przeznaczone na ten cel zostały sprzedane, np. port Popowice lub wydzierżawione Osobowice I i II. W związku z powyższym Zespół jest przeciwny wykorzystaniu akwenu Zacisze w innych celach niż żeglugowe. Zespół wskazuje, że akwen mógłby być wykorzystany jako miejsce postoju sprzętu pływającego administracji drogi wodnej.
- Aby zapobiec dalszym negatywnym dla transportu rzeczno-żeglugowego skutkom zmiany przeznaczenia akwenów należy dokonać ewidencji akwenów niegdyś wykorzystywanych przez transport wodny i terenów do nich przyległych.
- Należy o tym stanowisku poinformować gminę Wrocław i Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej/Wody Polskie we Wrocławiu, tak aby zablokować wydawanie decyzji dot. terenów przyległych do tego akwenu dopuszczających do realizacji działań nie związanych z żeglugą śródlądową.

## **2. Centrum logistyczne (port rzeczny) Wrocław czy okolica?**

Kolejny temat spotkania został rozpoczęty poprzez przypomnienie przez Dyrektora UŻŚ o podpisanej przez Polskę Umowie AGN zgodnie z którą w Polsce mają powstać (tylko na rz. Odrze) 4 multimodalne porty rzeczne – w tym jeden we Wrocławiu. Tym samym konieczne jest określenie miejsca dla takiego portu na mapie Wrocławia. Z uwagi na konieczność zapewnienia dostępu do tego portu nie tylko dla transportu wodnego, ale również kołowego i szynowego, znalezienie takiego miejsca stanowi problem. Jako propozycję takiego portu podaje się planowany port w Czernicy powyżej Wrocławia. Jednak, z uwagi na jego lokalizację (nie jest on we Wrocławiu) tym samym nie spełnia on kryterium określone w Konwencji AGN. Swoje zdanie przedstawił również p. Maryński, który poza lokalizacją, jako jego wady zalicza się

również ograniczoną przepustowość dróg dojazdowych do niego. Tym samym port ten nie jest w stanie w przyszłości stać się portem multimodalnym. Przypomniano również, że port w Czernicy nie stanowi alternatywy dla portu we Wrocławiu. Dlatego też, konieczne jest znalezienie odpowiedniego miejsca, do utworzenia portu, we Wrocławiu. Jako propozycję rozwiązania problemu podano rozważenie wykonania studium wykonalności dla utworzenia multimodalnego portu we Wrocławiu, w którym zostałyby określone potencjalne miejsca dla takiego portu, jak również możliwą jego wielkość i przepustowość. Opracowanie to stanowiłoby podstawę do dalszych, zdecydowanych działań. P. Maryński poinformował również zebranych, że podjął już działania dot. portu we Wrocławiu – zgłosił poprawkę do budżetu miasta na rok 2018. Będzie ona omawiana 21 grudnia br. na sesji Rady Miejskiej. W nawiązaniu do tematu spotkania, p. Przybyszewska – przedstawicielka Urzędu Marszałkowskiego przedstawiła prezentację obrazującą sposób tworzenia portu multimodalnego w Paryżu, co zobrazowało działania konieczne do podjęcia w sytuacji tworzenia tego rodzaju portu we Wrocławiu.

#### **Rekomendacja Zespołu:**

- Zespół Żeglugi na Odrze Wojewody Dolnośląskiego podkreśla, że zgodnie z Umową AGN port multimodalny powinien powstać we Wrocławiu, gdyż port wrocławski jest wprost w niej wskazany w tym zakresie Zespół powinien podjąć stosowne Stanowisko.  
(Załącznik Stanowisko Zespołu ds. Żeglugi na Odrze w zakresie Odrzańskiej Drogi Wodnej Wojewody Dolnośląskiego dot. centrum logistycznego we Wrocławiu)
- W związku z powyższym Zespół uważa, że należy niezwłocznie rozpocząć procedurę poszukiwania lokalizacji przyszłego centrum logistycznego, które będzie mogło prowadzić przeładunki z rzeki Odry. W tym celu należy m.in. poinformować władze m. Wrocławia o konieczności uwzględnienia takiej lokalizacji w dokumentach planistycznych. Dodatkowo należy wskazać problematykę administracji drogi wodnej i uzyskać odpowiednią opinię.
- Zespół z zadowoleniem przyjmuje fakt zgłoszenia przez pana Radnego Maryńskiego poprawki do budżetu miasta na przyszły rok zabezpieczającej środki ws. sporządzenia projektu, którego celem będzie ustalenie lokalizacji i funkcji przyszłego rzeczno-centrum logistycznego we Wrocławiu a w perspektywie opracowanie odpowiedniej dokumentacji tego Centrum.
- Odnosząc się do innych potencjalnych lokalizacji w pobliżu Wrocławia lub w innych miejscach Odry Zespół uważa, że porty rzeczne powinny powstawać na skrzyżowaniach szlaków komunikacyjnych różnych środków transportu. Oprócz w/w infrastruktury żeglugowej port, nabrzeża, przeładownie powinny powstawać wszędzie tam, gdzie przedsiębiorstwa bądź samorządy widzą cel (gospodarczy, społeczny) ich budowy.

### **3. Nowe stałe miejsca postoju i ekspozycji dla jednostek muzealnych we Wrocławiu.**

Omawianie kolejnego punktu spotkania rozpoczął p. Misiak z Urzędu Miejskiego Wrocławia, który przedstawił problem. Poinformował, że we Wrocławiu istnieje wiele zabytkowych jednostek pływających dla których potrzebne jest zabezpieczenie miejsca stałego postoju. W związku faktem, iż w porcie miejskim we Wrocławiu zanika jego podstawowa działalność, tj. usługi związanej z żeglugą śródlądową. Praktycznie zostały wyparte poprzez inne formy prowadzenia działalności typu: skup złomu czy handel częściami motoryzacyjnymi. Proponuję, w porozumieniu z Konserwatorem zabytków uchronić pozostałe obiekty i urządzenia portowe a tematycznie powiązane zabytkowe jednostki pływające wyeksponować właśnie w wygaszającym swoją działalność Porcie Miejskim.

Następnie głos zabrał Dyrektor UŻŚ, który zwrócił uwagę, że poza prof. Januszewskim z Fundacji Otwartego Muzeum Techniki, który już posiada jednostki muzealne również Bractwo Mokrego Pokładu ma się stać właścicielem tego rodzaju statków. Tym samym działania dot. jednostek muzealnych powinny być wspólnie z nim konsultowane/realizowane. Nawiązując do tematu, p. Maryński przypomniał

zebranych, że w zeszłym roku (tj. 2016 r.) wniósł propozycję poprawki do budżetu miasta ws. utworzenia Muzeum rzeki Odry, jednak nie została ona przyjęta. W odniesieniu do głównego tematu, proponuje się, aby nowo tworzone muzeum, w ramach którego zostaną wyeksponowane przedmiotowe jednostki, znajdowało się w miejscu łatwo dostępnym dla zwiedzających. Wskazane byłoby też rozpowszechnienie informacji na jego temat w mediach. Jako potencjalne miejsca dla jednostek wskazano Port Węglowy oraz ujście rzeki Oławy. Do przytoczonych propozycji lokalizacji takiego postojowiska negatywnie odniósł się p. Misiak. Stwierdził, że w jego opinii, port węglowy znajduje się na jedynym we Wrocławiu uczęszczanym szlaku wodnym. W związku z tym, warto to miejsce przeznaczyć dla obsługi aktywnie korzystających z rzeki jednostek pływających. Takim miejscem mogłaby być kompleksowa marina, z pełną infrastrukturą. Dodał, że zabytkowe jednostki głównie są odwiedzane ze strony lądowej, zatem jedyna uczęszczana droga wodna w mieście nie koniecznie jest dobrym miejscem na lokalizację tego typu jednostek. W jego ocenie należy znaleźć dogodne miejsce do zwiedzania od strony lądu oraz z ciekawie połączonym zapleczem tematycznym jakim byłyby zabytkowe odrestaurowane dźwigi i suwnice portowe. Nie wyklucza indywidualnych wystaw czy pokazów obiektów zabytkowych w Porcie Węglowym lecz w formie tymczasowej, promocyjno marketingowej. Stwierdził, że z uwagi na i tak nieliczne szlaki żeglowne na terenie Wrocławia, nie jest wskazane w tak bliskiej odległości od szlaku lokowanie jednostek muzealnych. Natomiast w odniesieniu do ujścia rzeki Oławy poinformował, że akwen ten jest brany pod uwagę przez różne podmioty (m.in. deweloperów), które w chwili obecnej dokonują uzgodnień z odpowiednimi instytucjami. W opinii pana Piotra Misiaka port węglowy, ujście rzeki Oławy nie nadaje się na miejsce stałego postoju dla muzealnych jednostek pływających. Jako propozycję lokalizacji postojowiska dla jednostek muzealnych i tym samym utworzenia tam ich muzeum wskazał Port Miejski. W odpowiedzi na przedstawione stanowisko, głos zabrał p. Maryński, który przypomniał zebranych, że port Miejski jest własnością firmy OT Logistic i tym samym nie jest wiadome czy jej zarząd zgodzi się na umieszczenie na tym terenie jednostek muzealnych. Ponadto poinformował, że pewien czasu temu była propozycja utworzenia w Porcie Miejskim przystani pasażerskiej (tym samym nadanie mu również funkcji portu pasażerskiego). Jednak z uwagi na znajdujący się na tym terenie ciężki sprzęt (użytkowany) pomysł ten nie został zrealizowany. Zwrócił również uwagę, że kompleks budynków na terenie portu Miejskiego jest objęty ochroną konserwatorską. Następnie głos zabrał przedstawiciel Władysław Wąsik z Bractwa Mokrego Pokładu, który wyraził zdanie, iż wg niego statek *Nadbor* na chwilę obecną, z uwagi na mały ruch statków, nadal może cumować w górnym awanporcie śluzy Szczytniki. Pan Wąsik stwierdził także, że dobrym miejscem do ekspozycji zabytkowych jednostek pływających a szczególnie HP NADBOR jest ciąg terenów nad Odrą o znaczeniu historycznym, a szczególnie ujście rzeki Oławy na prawym jej brzegu wraz Portem Węglowym, gdzie w pobliżu znajdują się obiekty zabytkowe jak; wieża ciśnień z jej zabytkową pompą parową, z czym zgodzili się pozostali uczestnicy spotkania. W odniesieniu do szukania miejsca postojowiska dla takich jednostek i związanych z tym problemów, p. Misiak zwrócił uwagę, że najlepszą opcją byłby uwzględnienie takiego miejsca w koncepcji portu multimodalnego we Wrocławiu o którym była mowa w poprzedniej części spotkania. P. Maryński stwierdził, że jako miejsce przejściowe dla jednostek muzealnych należy wyznaczyć port węglowy, natomiast jako docelowe – port Miejski.

#### **Rekomendacja Zespołu:**

- Należy poszukiwać miejsca stałego postoju dla muzealnych jednostek pływających. Jako przykład takich miejsc podaje się port węglowy, ujście rzeki Oławy i port Miejski.

#### **4. Pozostałe:**

##### **4.1. Spotkanie z prof. Linde z Niemiec (Wyższa Szkoła Techniczna w Berlinie) ws. żeglugi na Odrze**

Dyrektor UŻŚ poinformował zebranych, że otrzymał od prof. Linde z Niemiec propozycję spotkania ws. żeglugi na Odrze. Ponadto jako potencjalnych gości tego spotkania, Dyrektor proponuje:

- ✓ p. Kostecki (Politechnika Wrocławska),
- ✓ p. Sobota (Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu),
- ✓ p. Rędownicz (Politechnika Wrocławska),
- ✓ p. Skupień (Politechnika Wrocławska),
- ✓ p. Śpitalniak (Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu),
- ✓ p. Wiatkowski (Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu),
- ✓ p. Dudek (Wyższa Szkoła Bankowa),
- ✓ p. Lubienicki (Stocznia Malbo),
- ✓ p. Bąk (Navicentrum).

Termin spotkania, po konsultacji z uczestnikami spotkania, ustalono na 25 stycznia 2018 r. na godz. 14.00.

#### **4.2. Porozumienie na rzecz Odry z dn. 16 listopada br.**

Dyrektor UŻŚ poinformował zebranych, że 16 listopada br., w ramach konferencji zorganizowanej w Gmachu Głównym Politechniki Wrocławskiej, zostało podpisane Międzynarodowe porozumienie na rzecz Odry poprzez podpisanie którego wyrażono wolę porozumienia się na poziomie regionalnym, w sprawie rzek regionu Europy Środkowej, a w szczególności rzeki Odry. Poinformował, że w sytuacji gdyby ktoś z obecnych chciał jeszcze wyrazić swoje poparcie powinien zgłosić to poprzez stronę internetową UŻŚ we Wrocławiu.

#### **4.3. Głos ws. Odry z Czech (p. Kubec).**

Dyrektor UŻŚ poinformował zebranych, że w najbliższym czasie otrzyma od p. Kubec z Czech (emerytowany ekspert Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ) propozycję dot. przyszłego rozwoju transportu rzeczno-odrowego na Odrze i jego potencjalnych skutków dla Czech i Niemiec. Opinia ta zostanie zaprezentowana na jednym z kolejnych spotkań Zespołu.

#### **4.4. Propozycja ustanowienia roku 2019 Międzynarodowym Rokiem Rzeki Odry.**

Dyrektor UŻŚ poinformował, że został stworzony projekt uchwały ws. ustanowienia roku 2019 Międzynarodowym Rokiem Rzeki Odry. Tym samym prosi zebranych o zastanowienie się w jaki sposób i w jakim zakresie Zespół mógłby się włączyć w jego obchody. Informuję, że Marszałkowie Województw Nadodrzańskich zdecydowali o ogłoszeniu roku 2018 Samorządowym Rokiem Rzeki Odry, którego obchody będą stanowiły wstęp do obchodów międzynarodowych.

#### **4.5. Propozycja opracowania Encyklopedii rzeki Odry.**

P. Przybyszewska poinformowała zebranych o propozycji spółdzielni socjalnej z Płocka dot. opracowania *Encyklopedii rzek Polski*. Jedną z części tego opracowania miałyby być *Encyklopedia rzeki Odry*. Z uwagi na swoje wcześniejsze doświadczenia związane z opracowywaniem tego rodzaju dokumentu wyraziła swoje negatywne stanowisko w stosunku do tej propozycji. Po przeprowadzonej dyskusji stwierdzono, że przedstawiciele spółdzielni zostaną zaproszeni na spotkanie w celu omówienia szczegółów propozycji.

Na tym notatkę zakończono.

Sporządziła: Ewa Juszczyk